

Nye kandidater udgået fra Københavns Universitets Geografiske Institut

1987

Jensen, Bente K.

Bønder og videnskab – et forsvar for
intercropping.

Malmdorf, Erik Torsten

Overlevelsestrategier blandt småbønder
– en analyse af små bondebrug i Punjab i
perioden 1849-1985.

1988

Frich, Povl

En analyse af klimatiske og geomorfologiske
betingelser for vindslibning med
ispartikler i Vestgrønland.

Jespersen, Pia Homann

Uddannelse og segmentering. Opdeling af
arbejdsmarkedet på Vestlolland.

Kjartansdottir, Thorbjörg

Miljøarbejde i nyere boligområder. So-
ciale netværk – et redskab for hvem?

Müller, Karin

North Kanara integrated development
project. En undersøgelse af et dansk
bistandsprojekt i Indien.

Nielsen, Jens Kristian

Rum og sociale relationer i geografien.
Perspektiver og konsekvenser.

Petersen, Sven Rode

Industriell fleksibilitet – en regional stabili-
seringsfaktor? En handlingsrelateret
analyse af den fiskeritilknyttede produ-
ktionsstruktur i Esbjerg kommune.

Smith, Ole

Analyse af metoder til bestemmelse af
arealnedbør.

Vildbrad, Mette

Uddannelse og segmentering. Opdeling af
arbejdsmarkedet på Vestlolland.

ANMELDELSER

*Henrik S. Jensen: Fridtjof Nansen – en for-
sker i kamp for freden.*

Bogans Forlag, Lyngby 1986. 190 s., ill. 24
cm. DKR. 228,-.

Henrik S. Jensen har skrevet en dejlig bog
om Fridtjof Nansen. Det er sjældent at få
en biografi så velskrevet og forfattet af en
mand, der har levet hele sit liv med dette
stof. I skolen var forfatteren primært inter-
esseret i naturhistorie og geografi, og her
blev hans nysgerrighed for første gang pir-
ret ved at se ekspeditionsruter indprikket
tværs over Grønland – den sydligste bar
Nansens navn og årstallet 1888.

I bogen gives en meget nuanceret, let læst
og dækkende skildring af mennesket Fridt-
jof Nansen, højt begavet med evner inden
for mange videnskabsgrene, ekspedition-
smænd med praktisk greb, der gjorde hans
eventyrlige færd, tværs over Grønland som
i Polhavet, til succeser trods utrolige hin-
dringer. Hans motto var "intet er umuligt
– men det kan være besværligt". Det be-
viste han ved efter en måneds besværlig-
heder med at forcere den østgrønlandske
havis, hvor ekspeditionen blev forlagt små
500 km mod syd, da uforstyrret at arbejde
sig nordpå igen langs kysten for at på-
begynde turen tværs over indlandsisen
som planlagt, men ca. 1. september. Ekspedi-
tionen lykkedes. Grønlands indlandsis
var et sneklædt isplateau. Ruten blev ænd-
ret fra Christianshåb til Godthåb, og selv
afslutningen på ekspeditionen var drama-
tisk. Geografisk Selskab blev ved den lej-
lighed – takket være etatsråd Augustinus
Gamél – i stand til at uddele en guldme-
dalje. Gamél var medlem af selskabets råd
og sponsor for Fridtjof Nansen, der blev
den første modtager af denne hæder. Ek-
speditionen med Fram over Polarhavet
viser den samme kløgt i planlægningen og
uforfærdethed ved, at Nansen sammen
med Johansen forlader Fram, da skibet er
på sin nordligste position (85° N) for at gå
videre mod Nordpolen. De nåede nordli-
gere end nogen før havde været, men måtte
give op på grund af utroligt vanskelige is-
forhold. Disse problemer kæmpede de
med i 2 år, men takket være Fridtjof Nan-
sens energi og klogskab kom de frelste
igennem til Svalbard. Bag de to nævnte
ekspeditioner ligger helt nye tanker om så-
vel indlandsisens dynamik som om nord-
polarområdets karakter. Fridtjof Nansen
blev skaberen af de oceanografiske tradi-
tioner, Bergen har internationalt ry for.

Storheden på det menneskelige plan kommer frem, da Fridtjof Nansen overdrager sit skib Fram og sine planer om en sydpolar-ekspedition til Amundsen.

Det er naturligt videnskabsmanden og ekspeditionslederen, der refereres til her, men også kunstneren, politikeren og humanisten Fridtjof Nansen gives der et fornemt billede af. Fridtjof Nansen fortjener denne hyldelse, og hans indsats på de mange felter må ikke gå i glemmebogen. Derfor en tak til forfatteren for bogen, der fortjener at ligge på gavebordet ved mange lejligheder.

N. Kingo Jacobsen

Regional development in Western Europe. Ed. by Hugh D. Clout. 3. ed. Fulton, London 1987. XI, 453 s., ill. 25 cm. GBP 11.95.

Regional udvikling og regionale problemer er emnet for denne bog. 3. udgaven er omarbejdet, og nogle af dem er nyskrevet. 1. del analyserer problemstillinger og temaer fra befolkning over erhverv til miljø. 2. del beskriver de enkelte nationers almindelige og regionale udvikling.

Studerende og lærere vil finde bogen nyttig som indgang til videre studier.

Christian Wichmann Matthiessen

Sven Illeris: Service og lokal erhvervsudvikling.

AKF, København 1987. 229 s., 22 cm. Pris ikke oplyst.

Service har i de seneste 25 år udviklet sig til at blive den dominerende økonomiske aktivitet i Vesteuropa og Nordamerika. Op imod 70% af beskæftigelsen findes inden for service, og mere end 50% af bruttonationalproduktet stammer fra service-sektoren. Dette vil næppe overraske dette tidsskrifts læsere, derimod vil det vække til eftertanke, når forfatteren påpeger, at det i grunden er meget lidt, vi ved om service. Diskussioner om erhvervsfremme og erhvervsstøtte koncentrerer sig således først og fremmest om landbruget og industrien, mens problemer vedrørende service (herunder erhvervs-service) indtager en tilbagetrukket tilværelse.

Skønt opgaven kunne synes næsten håbløs, lykkes det forfatteren at få etableret en sammenhængende gennemgang af såvel teori som empiri (omhandlende 19 lande) vedrørende serviceudviklingen.

Først defineres serviceaktiviteternes natur og egenskaber. På grundlag heraf foreslås en klassifikation af de forskellige serviceaktiviteter. Dernæst diskuteres

forskellige årsager, herunder først og fremmest de teknologiske, til forandringer i servicestrukturen, ligesom det diskuteres, hvorledes den sandsynligste fremtidige udvikling i servicebeskæftigelsen i Vesteuropa vil forme sig. Såvel regionale- som branchemæssige forskelle analyseres, ligesom det diskuteres, hvilke muligheder offentlige myndigheder (nationale såvel som overnationale) har for at påvirke udviklingen.

Det er på mange måder et imponerende arbejde, Sven Illeris har begået. Måske ikke umiddelbart let læst; men en indsats fra læserens side belønnes til gengæld med en meget omfattende oversigt over servicebegrebet i videste forstand.

Sten Engelstoft

Lusaka and its environs: a geographical study of a planned capital city in tropical Africa. Ed. by Geoffrey J. Williams. (Zambia geographical Ass. Handbook series No. 9).

Zambia Geographical Association, Lusaka 1986. XV, 331 s., ill. 25 cm. USD 16.50.

Som en bekendt, der også har været i Lusaka, udbrød ved synet af bogen: "Jamen, Lusaka har jo slet ingen omgivelser!". Og ganske rigtigt er titlen lidt misvisende, for Lusaka er interessant som u-landshovedstad ved en helt usædvanlig – overdreven – byplanlægning, hvor man allerede i 30'erne planlagde en by tilsyneladende for år 2050. Resultatet er, at man i dag ved ankomsten til Lusaka kører direkte fra den afsvedne savanne ind på store avenuer, omkransende mægtige arealer af grønt og bebyggelse. En sådan mærkelig by's historie er der kommet en fin publikation ud af, redigeret af den mangeårige leder af Geografisk Institut på University of Zambia. I tre hovedafsnit "the scene", "the city" og "the region" beskrives allehånde sider af Lusaka; lidt utraditionelt sikkert i dagens bygeografiske litteratur indledes med geologi, geomorfologi, vegetation osv., inden man over historie – meget spændende beskrevet – kommer til mere klassiske bygeografiske temaer. Det er tydeligt, at man har søgt at dække alt, som havde betydning for eller kunne beskrive Lusaka. Bemærkelsesværdigt er, at man er sluppet godt fra det – medvirkende hertil er sikkert, at man inden for hvert tema har formået at få præcis de personer, som er kendte som "tegnende" temaet, til at skrive. Opmuntrende er også at bogen er trykt i Zambia – de tider er heldigvis forbi, da kvalitet-

sudgivelser om u-lande altid blev trykt i i-lande.

Peter Strømgaard

Klaus Greve: Centrale Orte im Herzogtum Schleswig 1860. (Studien zur Wirtschafts- und Sozialgeschichte Schleswig-Holsteins, bd. 12).

Wachholtz, Neumünster 1987. 205 s., ill. 24 cm. DEM 38,-.

Efter et omfattende og grundigt teoretisk og metodisk arbejde inden for central-placeforskningen har forfatteren søgt udviklet et begrebsapparat, der skulle muliggøre en systematisk analyse af årsagerne til, at central-placesystemer fremviser meget forskellige præg under forskellige historiske, økonomiske og sociale rammebetingelser. Dette apparat er derefter benyttet i et empirisk studium over central-placesystemet i hertugdømmet Schleswig i 1860, ved overgangen mellem den førindustrielle periode, hvor strukturrændringerne overvejende var bundet til det agrare samfund og højindustrialiseringen med dennes kraftige egendynamik. Kildemæssigt bygger undersøgelsen på folketællingen 1860 og dennes erhvervsstruktur suppleret med tabeller over areal, taxation og plovtaal i de slesvigske amter, diverse adressebøger og annoncer for detailhandel og håndværk. Som centrale funktioner er valgt 24 typer af tjenesteydelser, der rangordnes efter hyppighed, opstilles hierarkisk i et skalogram og inddeles efter antal funktioner. Resultaterne er nedfældet i en række kort, der også viser befolkningsforhold, hhv. gårdtæthed, indkomstfordeling etc. Der afsluttes med diverse tabeller, kildeangivelser og en litteraturliste på næsten 200 titler.

Viggo Hansen

Landscape and culture: geographical and archaeological perspectives. Ed. by J.M. Wagstaff.

Blackwell, Oxford 1987. 233 s., ill. 23 cm. Hardback: GBP 29.50. Paperback: GBP 9.95.

De første tre kapitler er af relativ almen og sammenfattende art og som sådanne ganske givende, de øvrige beskæftiger sig med mere specielle emner. Kapitlerne er skrevet til bogen, ikke som et produkt af et symposium, men hver for sig, hvilket nok går noget ud over sammenhængen mellem dem. Dog kæder redaktøren udmærket sammen i indledningen, og man kommer måske nok så meget mere ind i de enkelte emner, der præsenteres i de specielle ka-